

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Sklop 3: Konkurenčnost in vključujoča rast

PRISTOPNA POGAJANJA

Republika Moldavija

SKUPNO STALIŠČE EU

(na podlagi pogajalskega stališča Moldavije AD 31/26 CONF-MD 6)

Pogajalski sklop: 3

Konkurenčnost in vključujoča rast

S poglavji 10 – Digitalna preobrazba in mediji, 16 – Obdavčitev, 17 – Ekonomska in monetarna politika, 19 – Socialna politika in zaposlovanje, 20 – Podjetniška in industrijska politika, 25 – Znanost in raziskave, 26 – Izobraževanje in kultura ter 29 – Carinska unija

To stališče Evropske unije temelji na njenem splošnem stališču za pristopno konferenco z Moldavijo (AD 11/24 CONF-MD 2) in zanj veljajo pogajalska načela, ki so bila potrjena na tej pristopni konferenci, kar zlasti pomeni, da:

- kakršno koli mnenje, ki ga o določenem poglavju pogajanj izrazita Moldavija ali EU, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga lahko zavzameta o drugih poglavjih;
- se dogovori, doseženi med pogajanjmi o posameznih poglavjih, tudi delni, ne morejo šteti kot dokončni, dokler ni dosežen splošni dogovor o vseh poglavjih;

veljajo pa tudi zahteve iz točk 5, 12, 42, 49, 50, 51 in 52 pogajalskega okvira.

EU spodbuja Moldavijo, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU ter ta pravni red dejansko izvaja in uveljavlja. Prav tako naj že pred pristopom na splošno oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližji politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Moldavija v svojem stališču AD 31/26 CONF-MD 6 sprejema pravni red EU iz sklopa 3, veljaven 7. oktobra 2026, in izjavlja, da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje, razen področij iz poglavij 10 in 16, za katera je Moldavija zahtevala prehodna obdobja, kot je opisano v nadaljevanju.

EU v skupnem odgovoru na zahteve Moldavije po prehodnih obdobjih in odstopanjih opozarja na svoje splošno pogajalsko izhodišče, po katerem so prehodni ukrepi izjeme in so omejeni časovno in po obsegu, spremlja pa jih načrt z natančno določenimi fazami za uporabo pravnega reda EU. Ti ukrepi ne smejo spreminjati pravil ali politik EU, ovirati njihovega pravnega delovanja ali povzročiti večjega izkrivljanja konkurence na notranjem trgu.

1. Poglavje 10 – Digitalna preobrazba in mediji

EU izraža zadovoljstvo zaradi dobro strukturirane **institucionalne ureditve** in visoke ravni **pravne usklajenosti** Moldavije. EU ugotavlja, da je Moldavija dosegla napredek na področju digitalne preobrazbe, zlasti pri digitalizaciji javnih storitev. EU poziva Moldavijo, naj zagotovi zanesljiv mehanizem spremljanja, ki bi omogočil spremljanje napredka, ki ga je dosegla v okviru svoje nacionalne strategije za digitalno preobrazbo, na podlagi EU indeksa digitalnega gospodarstva in družbe (DESI). EU pozitivno ocenjuje novi zakon Moldavije o kibernetiki varnosti, ki je delno usklajen z direktivo NIS 2 ¹.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **elektronskih komunikacij in informacijske tehnologije**. EU pozdravlja prizadevanja Moldavije, da bi se s svojim osnutkom zakona o elektronskih komunikacijah uskladila z Evropskim zakonikom o elektronskih komunikacijah ², hkrati pa jo spodbuja, naj doseže nadaljnji napredek tudi pri prenosu uredbe o odprtem internetu ³ in akta o gigabitni infrastrukturi ⁴. EU pozdravlja uskladitev Moldavije s pravnim redom EU na področju gostovanja, kar ji je omogočilo, da je s 1. januarjem 2026 pristopila k območju „gostovanje kot doma“. EU poudarja, da bi morala Moldavija zagotoviti popolno uskladitev s pravnim redom EU glede geografskega blokiranja ⁵ in drugih oblik diskriminacije na notranjem trgu na podlagi državljanstva, prebivališča ali kraja sedeža uporabnika. Poleg tega EU spodbuja Moldavijo, naj izvede ukrepe v okviru zbirke orodij EU za varnost 5G (z vsemi potrebnimi podzakonskimi akti) ter se uskladi s sklepom o UHF ⁶.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **digitalnih storitev**. EU spodbuja Moldavijo, naj si še naprej prizadeva za popolno uskladitev s pravnim redom EU na tem področju.

¹ Direktiva (EU) 2022/2555.

² Direktiva (EU) 2018/1972.

³ Uredba (EU) 2015/2120.

⁴ Uredba (EU) 2024/1309.

⁵ Uredba (EU) 2018/302.

⁶ Sklep (EU) 2017/899.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **podatkov**. EU poziva Moldavijo, naj okrepi prizadevanja za uskladitev s pravnim redom EU na tem področju, zlasti z aktom o podatkih in Aktom o upravljanju podatkov.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **digitalnega zaupanja in kibernetske varnosti**. EU spodbuja Moldavijo, naj si prizadeva za popolno uskladitev z uredbo o okviru EU za digitalno identiteto in se uskladi z zbirko orodij EU za varnost 5G.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **audiovizualnih medijskih storitev**. EU ugotavlja, da so načrti Moldavije usklajeni z okviri politike EU. EU spodbuja Moldavijo, naj si še naprej prizadeva za zakonodajne in institucionalne reforme na področju zaščite novinarjev, neodvisnosti regulativnih organov za medije, preglednosti lastništva in regulacije državnega oglaševanja. Poleg tega EU spodbuja Moldavijo, naj okrepi upravno zmogljivost svojih regulativnih organov, da bi učinkovito izvajali in izvrševali zakonik o audiovizualnih medijih. EU Moldavijo spodbuja, naj v celoti izkoristi program Digitalna Evropa.

EU ugotavlja, da Moldavija ni usklajena s pravnim redom EU na področju **polprevodnikov**. EU spodbuja Moldavijo, naj sprejme potrebne ukrepe za uskladitev.

EU ugotavlja, da Moldavija ni usklajena s pravnim redom EU na področju **umetne inteligence**. EU spodbuja Moldavijo, naj sprejme potrebne ukrepe za uskladitev. EU izraža zadovoljstvo, da ima Moldavija vzpostavljen pravni in strateški okvir za **boj proti korupciji na področju digitalne preobrazbe**. EU poziva Moldavijo, naj okrepi zmogljivosti in izboljša izvrševanje. Prav tako mora s standardi EU uskladiti postopke imenovanja za regulativne institucije.

EU je seznanjena z zahtevami Moldavije za prehodna obdobja v zvezi s pravnim redom EU iz tega poglavja. Konkretno:

- a. Moldavija zahteva šestletno prehodno obdobje od datuma pristopa ali do 31. decembra 2035, da bi v celoti izvedla akt o kibernetski odpornosti.

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je Moldavija predložila v podporo svoji zahtevi. EU predlaga, da se ta zahteva ponovno obravnava v poznejši fazi pristopnih pogajanj. Medtem je EU še naprej na voljo, da Moldavijo podpre pri njenih prizadevanjih za uskladitev z aktom o kibernetiski odpornosti.

- b. EU ugotavlja, da Moldavija po uskladitvi z zadevnim pravnim redom EU zaradi implementacije zbirke orodij EU za 5G do decembra 2027 prosi za prehodno obdobje, da bi na podlagi študije, ki je bila izvedena v obdobju 2025–2026, iz obstoječih omrežij postopno odpravila opremo dobaviteljev z visokim tveganjem.

EU predlaga, da se zahteva ponovno obravnava potem, ko bodo predstavljeni rezultati študije.

- c. EU je seznanjena tudi s tem, da lahko Moldavija zahteva dodatna prehodna obdobja za akt o umetni inteligenci, akt o podatkih, Akt o upravljanju podatkov in Akt o čipih.

EU predlaga, da se te zahteve ponovno obravnavajo v poznejši fazi pristopnih pogajanj. EU medtem poziva Moldavijo, naj doseže napredek pri pravnem usklajevanju.

2. Poglavje 16 – Obdavčitev

EU ugotavlja, da je pravni okvir Moldavije delno usklajen s pravnim redom EU na področju davka na dodano vrednost (DDV). EU poziva Moldavijo, naj svojo nacionalno zakonodajo o DDV uskladi s pravnim redom EU, tako da zlasti opravi revizijo oprostitve plačila DDV, opredelitve davčnih zavezancev, pravil o kraju opravljanja storitev, področja uporabe oprostitve in transakcij z ničelno stopnjo DDV, odbitkov, obveznih posebnih ureditev in uporabe nižjih stopenj DDV, ter vzpostavi učinkovit sistem povračila DDV in okrepi sistem upravljanja DDV. Moldavija bi morala (do konca leta 2026) predstaviti akcijski načrt za uskladitev s pravnim redom EU na podlagi systemske ocene stroškov in koristi fiskalnih spodbud, ki služijo strateškim naložbenim ciljem, in spodbud, ki ogrožajo pobiranje prihodkov in/ali izkrivljajo konkurenco.

EU poudarja, da bi morala Moldavija svojo zakonodajo uskladiti s pravnim redom EU na področju obdavčitve avtomobilov, zbiranja kapitala ter trošarin za energente, tobak in alkohol. To vključuje sprejetje in izvajanje časovnega razporeda za postopno uskladitev s trošarinskimi stopnjami EU za alkohol, tobak in energente.

EU je seznanjena z zahtevo Moldavije za prehodna obdobja zaradi izpolnjevanja pravnega reda EU na področju DDV in ponovno opozarja, da bi lahko vsako odstopanje od sistema EU za DDV v zvezi z obdavčljivimi dobavami in davčnimi stopnjami imelo posledice za lastna sredstva Unije, za katera bi bilo treba v skladu z zadevnim pravnim redom EU prilagoditi osnovo za odmero.

Moldavija zlasti zahteva naslednja prehodna obdobja, kar zadeva **pravni red EU na področju DDV**:

- a. **Štiriletno** prehodno obdobje od datuma pristopa v zvezi z uporabo oprostitve plačila DDV brez pravice do odbitka pri prodaji in zakupu zemljišč in stanovanjskih nepremičnin. Moldavija meni, da je ta zahteva potrebna, da bi se izognili izkrivljanju trga in preprečili nenadno zvišanje cen nepremičnin, kar bi lahko negativno vplivalo na cenovno dostopnost stanovanj in stabilnost trga. Moldavija trdi, da bi predlagana prehodna ureditev zagotovila čas, ki je potreben za izvedbo mehanizmov za ublažitev morebitnih zvišanj cen ter za nevtralizacijo učinka na raven realne kupne moči.

EU poziva Moldavijo, naj kot alternativo oprostitvi plačila preuči možnost nižjih stopenj. EU meni, da je cilje, ki upravičujejo zahtevo, mogoče doseči z oblikovanjem ukrepov, ki so v skladu s pravnim redom EU na področju DDV. EU opozarja, da direktiva o DDV že določa nekatere oprostitve v zvezi s stavbami in zemljišči, na katerih stojijo, ter v zvezi z nepozidanimi zemljišči. Veljavna obravnava DDV se določi z opredelitvijo zemljišča ali stavbe. EU je seznanjena s ciljem zaščite socialnih stanovanj in drugih kategorij. Vendar EU meni, da glede na člen 98, odstavek 2, točka (a), in Prilogo III, točka (10), Direktive 2006/112/ES, v katerih so določene nižje stopnje za nepremičninski sektor kot del socialne politike, za dosego tega cilja ni potrebno nobeno odstopanje. EU zato meni, da dodatna prehodna ureditev ni potrebna, saj direktiva o DDV zagotavlja potrebno prožnost.

- b. **Desetletno** prehodno obdobje od datuma pristopa glede uporabe DDV za **komunalne storitve in oskrbo z električno energijo za stanovanjsko rabo**. Da bi olajšali nemoten prehod in vladi zagotovili dovolj časa za implementacijo ciljno usmerjene podpore ranljivim gospodinjstvom, se zahteva prehodno obdobje za oprostitve plačila DDV do leta 2037.

Moldavija meni, da je ta zahteva potrebna, da se omogoči postopna prilagoditev kupne moči prebivalstva. Poleg tega bi Moldavija za dodatno ublažitev gospodarskih in socialnih posledic naraščajočih stroškov komunalnih storitev postopno uvedla znižano 5-odstotno stopnjo DDV za komunalne storitve v triletnem obdobju, tj. od leta 2037 do leta 2039. Na podlagi tega načrta bo za novo vrsto komunalne storitve vsako leto veljala znižana stopnja DDV.

EU meni, da je cilje, ki upravičujejo zahtevo, mogoče doseči z oblikovanjem ukrepov, ki so v skladu s pravnim redom EU na področju DDV. EU meni, da glede na člen 98, odstavek 2, točka (a), ter Prilogo III, točke (2), (18) in (22), Direktive 2006/112/ES, v katerih so določene nižje stopnje za komunalne storitve ter oskrbo z električno energijo in vodo, zahteva za oprostitve plačila DDV do leta 2037 ni potrebna. EU zato poziva Moldavijo, naj kot alternativo oprostitvi plačila (ki bi lahko povzročila izkrivljanje konkurence) preuči možnost uporabe nižjih stopenj in implementira časovni razpored za takojšnjo postopno uskladitev z najnižjimi stopnjami EU. Poleg tega EU opozarja, da lahko Komisija na podlagi direktive o obdavčitvi energije kateri koli državi članici dovoli uvedbo nadaljnjih oprostitov ali znižanj zaradi upoštevanja posebnih politik. EU poziva Moldavijo, naj ob upoštevanju teh pomislekov pregleda svoj predlagani časovni razpored za uskladitev s pravnim redom EU.

- b. **Petletno** prehodno obdobje od datuma pristopa v zvezi z oprostitvijo plačila DDV za **kmetijski input in opremo**. V tem obdobju bo Moldavija ohranila obstoječe oprostitve, da bi podprla kmetijski sektor pri prilagajanju fiskalnim in tržnim pogojem notranjega trga EU. Moldavija pojasnjuje, da je ta ukrep bistven, da se zagotovijo modernizacija kmetijskega sektorja, zmanjšanje proizvodnih stroškov za primarne proizvajalce in okrepitev konkurenčnosti na podeželskih območjih. Prehodno obdobje bo omogočilo postopno uskladitev z Direktivo 2006/112/ES o DDV, hkrati pa zaščitilo socialno-ekonomsko vzdržnost kmetijskega gospodarstva Moldavije.

EU meni, da je cilje, ki upravičujejo zahtevo, mogoče doseči z oblikovanjem ukrepov, ki so v skladu s pravnim redom EU na področju DDV. EU poziva Moldavijo, naj ponovno preuči svojo zahtevo in razmisli o alternativnih ukrepih politike za podporo kmetijskemu sektorju, zlasti o odstotnih deležih svojih pavšalnih nadomestil v okviru skupne pavšalne ureditve za kmete, ki bi bili usklajeni z direktivo o DDV.

Na splošno EU glede na zgoraj navedene razloge poziva Moldavijo, naj ponovno preuči svoje zahteve za prehodno obdobje (a) do (c) v zvezi s pravnim redom EU na področju DDV.

Moldavija zahteva tudi naslednja prehodna obdobja, kar zadeva **pravni red EU na področju trošarin**:

- c. **Petletno** prehodno obdobje od datuma pristopa v zvezi s postopnim zvišanjem stopnje trošarine za dizelsko gorivo, da se doseže najnižja raven obdavčitve EU za pogonska goriva v višini 330 EUR na 1 000 litrov, kot je določeno v Direktivi 2003/96/ES o obdavčitvi energije.

EU je seznanjena s to zahtevo. EU meni, da bi bilo treba pred sprejetjem stališča EU glede te zahteve pregledati časovni razpored, ki ga za uskladitev s pravnim redom EU predlaga Moldavija, in sicer v luči morebitnih čezmejnih učinkov, ki bi jih imele take nižje stopnje. EU poziva Moldavijo, naj implementira časovni razpored za pravočasno postopno uskladitev z minimalnimi stopnjami EU, in predlaga, da se ta zahteva ponovno preuči po pregledu zadevnega časovnega razporeda.

Moldavija zahteva tudi naslednja prehodna obdobja v zvezi s **pravnim redom Unije na področju neposredne obdavčitve**, tj. Direktivo Sveta (EU) 2022/2523, glede posebnih davčnih ureditev za njene proste ekonomske cone in IT središča:

- a. **Petletno** prehodno obdobje od datuma pristopa glede postopne odprave davčne ureditve za proste ekonomske cone. To prehodno obdobje bi vplivalo na skupno 52 gospodarskih subjektov in jim omogočilo, da zaključijo svoje obstoječe dejavnosti, kot je bilo načrtovano in pravno dogovorjeno z vlado.

- b. **Šestletno** prehodno obdobje od datuma pristopa v zvezi s postopno odpravo davčne ureditve za IT središča. Moldavija pojasnjuje, da je bila ta davčna ureitev predvidena kot enkratni pristop, ki se uporablja za omejeno časovno obdobje, tj. od leta 2016 do konca leta 2035. Meni, da je prehodno obdobje potrebno, da bi lahko dosegli 10 gospodarskih rezultatov, katerih uresničitev je bila načrtovana v okviru tega preferenčnega davčnega režima.

EU je seznanjena s to zahtevo. EU poziva Moldavijo, naj zagotovi več informacij o veljavnih davčnih ureditvah za proste ekonomske cone in IT središča, da bi omogočila prihodnje posvetovanje s Skupino za kodeks ravnanja (obdavčitev podjetij), da bi se ocenile zadevne davčne ureditve in pojasnilo, da določbe ne pomenijo škodljivega preferenčnega davčnega režima ali splošnih davčnih značilnosti, ki jih zajema področje uporabe kodeksa ravnanja. Poleg tega EU zahteva dodatne informacije o številu krovnih matičnih subjektov v smislu člena 3 Direktive Sveta (EU) 2022/2523, da bi ugotovila, ali se lahko Moldavija odloči za odloženo izvajanje pravila o vključitvi dohodkov in pravila o prenizko obdavčenih dobičkih. EU poudarja, da mora Moldavija kot država kandidatka ureditve o prostih ekonomskih conah in IT središčih uskladiti s pravnim redom EU.

EU opozarja, da je treba zakonodajo na področju neposredne obdavčitve še v celoti uskladiti s pravnim redom EU, vključno z direktivo o združitvah in pripojitvah ⁷, direktivo o matičnih in odvisnih družbah ⁸, direktivo o obrestih in licenčinah ⁹, direktivo proti izogibanju davkom ¹⁰, direktivo o drugem stebru ¹¹ in direktivo o mehanizmu za reševanje sporov ¹². EU poudarja, da je treba vse davčne zavezance, ki uveljavljajo svoje pravice do prostega gibanja v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije, obravnavati enako in da je treba ob pristopu odpraviti vsako nacionalno davčno zakonodajo, ki diskriminira davčne zavezance nerezidente v primerjavi z davčnimi zavezanci rezidenti.

⁷ Direktiva Sveta 2009/133/ES.
⁸ Direktiva Sveta 2011/96/EU.
⁹ Direktiva Sveta 2003/49/ES.
¹⁰ Direktiva Sveta 2016/1164/EU.
¹¹ Direktiva Sveta 2022/2523/EU.
¹² Direktiva Sveta 2017/1852/EU.

EU ugotavlja, da je davčni sistem Moldavije slabo usklajen na področju upravnega sodelovanja in obdavčitve ter zmerno pripravljen na področju digitalizacije. EU poudarja, da mora Moldavija zagotoviti zadostne upravne zmogljivosti in integriteto davčne uprave. EU opozarja, da si mora Moldavija bolj prizadevati, da bi zagotovila medsebojno povezanost in interoperabilnost z IT sistemi EU na področju obdavčitve.

EU izraža zadovoljstvo, da ima Moldavija vzpostavljene strukture in orodja za preprečevanje korupcije v davčnem sistemu. EU poudarja, kako pomembno je nadaljevati s preprečevanjem in pregonom primerov korupcije na področju obdavčitve. EU poleg tega spodbuja Moldavijo, naj okrepi sisteme za spremljanje primerov korupcije na področju obdavčitve ter zmogljivosti institucij odkrivanja in pregona za preiskovanje in pregon teh primerov.

Poglavje 17 – Ekonomska in monetarna politika

EU izraža zadovoljstvo, ker je Moldavija, kar zadeva monetarno politiko, dosegla visoko raven usklajenosti s pravnim redom EU o prepovedi privilegiranega dostopa javnega sektorja do finančnih institucij. EU ugotavlja, da je zakonodaja Moldavije delno usklajena s pravnim redom EU o neodvisnosti centralnih bank in o prepovedi monetarnega financiranja javnega sektorja. EU poziva Moldavijo, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev popolne skladnosti s funkcionalno, institucionalno, osebno in finančno neodvisnostjo centralne banke. EU poudarja, da mora Moldavija okrepiti prizadevanja za zagotovitev, da bodo cilji Narodne banke Moldavije (NBM) usklajeni s pravnim redom EU, in zagotoviti popolno osebno neodvisnost guvernerja NBM in njenih organov odločanja, sprejeti pa mora tudi ukrepe za odpravo vladnega ali parlamentarnega vpliva na organe in člane NBM. EU opozarja, da mora Moldavija zagotoviti, da NBM v celoti spoštuje prepoved monetarnega financiranja in prepoved privilegiranega dostopa.

Kot je predvideno v pogajalskem okviru, Moldavija takoj po pristopu ne bo postala članica euroobmočja in Eurosistema.

EU pozdravlja dejstvo, da je Moldavija na področju gospodarske politike dosegla napredek pri krepitvi fiskalnega upravljanja. EU je seznanjena z delno uskladitvijo nacionalne zakonodaje Moldavije s pravnim redom EU na področju **makroekonomskih** napovedi, računovodstva in statistike, numeričnih fiskalnih pravil, srednjeročnih proračunskih okvirov, neodvisnih fiskalnih institucij, preglednosti javnih financ in postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji. EU poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za izboljšanje moldavskega sistema računovodstva v javnem sektorju in statistike državnih financ, za vzpostavitev neodvisne fiskalne institucije, za okrepitev procesa makroekonomskih in proračunskih napovedi prek integriranega okvira za napovedovanje ter za okrepitev srednjeročnega proračunskega okvira Moldavije. EU poudarja, da bodo potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev pravočasnosti in kakovosti vseh relevantnih podatkov v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji. EU opozarja, da mora Moldavija svojo proračunsko zakonodajo in prakse uskladiti z zahtevami iz pravnega reda EU o nacionalnih proračunskih okvirih.

EU izraža zadovoljstvo, da ima Moldavija vzpostavljen zakonodajni in institucionalni okvir za **boj proti korupciji** v okviru ekonomske in monetarne politike. EU poziva Moldavijo k napredku pri njegovem izvajanju ter pri preprečevanju korupcije in integriteti javnih uslužbencev.

Poglavje 19 – Socialna politika in zaposlovanje

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena z **evropskim stebrom socialnih pravic**. EU ugotavlja, da je Moldavija zavezana politiki in načelom EU, ki usmerjajo njeno socialno politiko in politiko zaposlovanja. EU poziva Moldavijo, naj si prizadeva za nadaljnje usklajevanje z evropskim stebrom socialnih pravic, tudi s sprejetjem novih strategij in orodij za zbiranje podatkov ter zagotavljanjem, da se vsi razpoložljivi instrumenti uporabljajo za spodbujanje izvajanja in doseganja ciljev stebra.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **delovnega prava**¹³, in jo spodbuja, naj se z njim dodatno uskladi. Nadaljnje usklajevanje je potrebno na področjih obveščanja delavcev, posvetovanja z njimi in njihove udeležbe, delovnih pogojev, delovnega časa in delovnega prava v prometu, obenem pa je treba dokončati usklajevanje s pravnim redom EU na področju prenosa podjetij. Moldavija se bo morala uskladiti s pravnim redom EU o napotitvi delavcev. EU poudarja, da mora Moldavija okrepiti upravne zmogljivosti za izvrševanje in inšpekcijske preglede, pri čemer se mora uskladiti z mednarodnimi delovnimi standardi.

EU je seznanjena, da namerava Moldavija izvesti oceno učinka, da bi določila datum začetka izvajanja Direktive 2008/94/ES v zvezi z varstvom delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **zdravja in varnosti pri delu**. EU ugotavlja tudi, da je potrebna nadaljnja uskladitev s pravnim redom EU na področju zdravja in varnosti pri delu, vključno z okvirno direktivo, direktivo o osebni zaščitni opremi, direktivo o začasnih ali premičnih gradbiščih, direktivo o dejavnostih površinskega in podzemnega pridobivanja rudnin, direktivo o dejavnostih pridobivanja rudnin z vrtanjem ter direktivami, ki obravnavajo specifična tveganja, vključno s kemičnimi, biološkimi in fizikalnimi dejavniki, kot so direktiva o izpostavljenosti vibracijam, direktiva o preprečevanju poškodb z ostrimi pripomočki v bolnišnicah in zdravstvu, direktiva o umetnih optičnih sevanjih, direktiva o kemičnih dejavnikih, direktiva o izpostavljenosti azbestu pri delu ter direktiva o izpostavljenosti rakotvornim, mutagenim ali reprotoksičnim snovem. Dokončati je treba uskladitev z direktivo o ročnem premeščanju bremen, direktivo o delovnih mestih, direktivo glede uporabe v eksplozivnih atmosferah, direktivo o izpostavljenosti hrupu, direktivo o izpostavljenosti elektromagnetnim sevanjem, direktivo o določitvi četrtega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost in direktivo o določitvi petega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost. EU opozarja tudi, da se mora Moldavija uskladiti z direktivo o delu na ribiških ladjah in direktivo o zdravstveni oskrbi na ladjah. Moldavija mora zagotoviti, da se v nacionalno zakonodajo vključijo tudi posodobitve direktiv EU o varnosti in zdravju pri delu. EU ugotavlja, da je Moldavija delno pripravljena glede institucionalnih vidikov varnosti in zdravja pri delu. Okrepiti mora institucionalne zmogljivosti za izvrševanje in inšpekcijske preglede, pri čemer se mora uskladiti z mednarodnimi delovnimi standardi.

¹³ Za oceno pravnega reda EU o delovnih pogojih, delovnem času in napotitvi delavcev na področju cestnega prometa glej stališče EU o sklopu 4, poglavje 14 (Promet).

EU ugotavlja, da ima Moldavija vzpostavljen osnovni institucionalni in pravni okvir za **socialni dialog**. EU poudarja, da mora Moldavija okrepiti svoj institucionalni okvir v skladu s standardi in praksami EU na področju socialnega dialoga, okrepiti tako dvostranski kot tristranski socialni dialog in zagotoviti krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.

EU ugotavlja, da je Moldavija, kar zadeva **politiko zaposlovanja**, delno usklajena s pravnim redom EU na področju splošnega okvira za politike zaposlovanja, socialnega gospodarstva in pravičnega prehoda, pa tudi programov za podporo zaposlovanju in zaposlovanja mladih. EU opozarja, da je treba dodatno okrepiti aktivne ukrepe trga dela in programe za podporo zaposlovanju, zlasti za mlade, dolgotrajno brezposelne in ranljive skupine, vključno z invalidnimi delavci. Moldavija bi morala tudi okrepiti svoje institucionalne zmogljivosti za izvajanje teh ukrepov. Poleg tega bi bilo treba okrepiti nacionalno agencijo za zaposlovanje in ji omogočiti, da se odzove na strukturne spremembe v povpraševanju po delovni sili.

V zvezi s pravičnim preходом EU ponovno opozarja, da mora Moldavija pri izvajanju podnebnega cilja EU za leto 2030, predvsem pa pri blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje do leta 2050, pa tudi pri zavezah za zmanjšanje emisij, zagotoviti vsedružbeni in vsevladni pristop, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti distribucijskemu učinku prehoda na podnebno nevtralnost na najranljivejše skupine prebivalstva, obenem pa nihče ne sme biti zapostavljen.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju institucionalnih vidikov **socialne zaščite in socialnega vključevanja**. EU ugotavlja tudi, da je Moldavija delno usklajena s politiko EU o dolgotrajni oskrbi ter zaščiti in varstvu otrok. EU poziva Moldavijo, naj okrepi sistem socialne zaščite in izboljša dostop do njega, zlasti z izboljšanjem ustreznosti, pokritosti in ciljne usmerjenosti socialnih prejemkov, s poudarkom na otrocih, gospodinjskih z nizkimi dohodki in invalidih, ter z izvajanjem celovitih strategij za zmanjšanje revščine in socialno vključevanje. Moldavijo tudi poziva, naj doseže napredek pri deinstitucionalizaciji in še naprej spodbuja samostojno življenje invalidov, vključno s starejšimi invalidi in invalidnimi otroki, v skladu z načeli EU o oskrbi v skupnosti in pravicami otrok, ter nadalje razvija svoje storitve otroškega varstva. EU poziva Moldavijo, naj poleg podpore neformalnim oskrbovalcem zagotovi pravičen in cenovno ugoden dostop do visokokakovostnih storitev dolgotrajne oskrbe za vse, ki jo potrebujejo.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **nediskriminacije** ter na področju enakega obravnavanja žensk in moških v politiki zaposlovanja in socialni politiki. EU poziva Moldavijo, naj svojo zakonodajo še bolj uskladi s pravnim redom EU ter sprejme ukrepe za obravnavanje teh vprašanj, med drugim v zvezi s plačno vrzeljo med spoloma in premajhno zastopanostjo žensk v sektorjih, v katerih prevladujejo moški. EU poziva Moldavijo, naj zagotovi izvajanje ustreznih ukrepov ter tudi dejansko enakost žensk in moških v politiki zaposlovanja in socialni politiki.

EU ugotavlja, da je institucionalni in zakonodajni okvir Moldavije delno usklajen s pravnim redom EU o **Evropskem socialnem skladu**. EU poziva Moldavijo, naj okrepi zmogljivosti v državnih organih, da bi zagotovila njihovo pripravljenost za upravljanje ESS.

EU ugotavlja, da ima Moldavija vzpostavljene ukrepe in programe za **boj proti korupciji na socialnem področju in področju zaposlovanja**, ter poudarja, da bi bilo treba zagotoviti izvajanje in učinkovitost takih ukrepov ter obenem okrepiti sodelovanje med organi pregona. Potrebna je nadaljnja uskladitev s pravnim redom EU na področju zaščite žvižgačev, skupaj z ukrepi za povečanje integritete pri inšpekcijah dela in odgovornosti pri inšpekcijah dela. Komisija poziva moldavske oblasti, naj v vseh relevantnih institucijah prednostno implementirajo protikorupcijske zaščitne ukrepe in nadzorne mehanizme, predvsem s krepitvijo upravne zmogljivosti.

Poglavje 20 – Podjetniška in industrijska politika

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s **horizontalnimi vidiki industrijske politike EU**, zlasti glede digitalizacije, zelenega prehoda in odpornosti. EU poziva Moldavijo, naj si še naprej prizadeva za uskladitev s temi horizontalnimi vidiki, zlasti na področjih razogljičenja in gospodarske varnosti. EU spodbuja to državo, naj si še naprej prizadeva za spodbujanje socialnega podjetništva in družbene odgovornosti podjetij.

EU poudarja obsežen strateški industrijski pristop Moldavije, ki je usmerjen v naložbe in regionalni razvoj v posameznih sektorjih. EU poziva Moldavijo, naj okrepi internacionalizacijo MSP in grozdov z njihovo povečano udeležbo v programih EU. EU ugotavlja, da je Moldavija na področju **podjetniške politike in instrumentov** delno usklajena s politiko in instrumenti EU za MSP.

Država je dokazala, da ima skladen okvir politike in strategijo za MSP. EU poudarja, da mora Moldavija pregledati svojo opredelitev MSP. EU poziva Moldavijo, naj preuči priložnosti v okviru programa Enotni trg, vključno s pobudami za sodelovanje grozdov, evropsko podjetniško mrežo in programom Erasmus za mlade podjetnike. EU nadalje poziva Moldavijo, naj zagotovi popolno uskladitev s pravnim redom EU na področju zamud pri plačilih, saj predlog uredbe EU temelji na direktivi o zamudah pri plačilih.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU v zvezi s posebnimi industrijskimi pobudami. EU poziva Moldavijo, naj dodatno okrepi trajnostnost, zlasti v turizmu, tekstilni industriji in gradbeništvu, ter upravljanje in zbiranje podatkov v turizmu. EU Moldavijo tudi poziva, naj okrepi prizadevanja, zlasti v sektorjih, v katerih je potrebna nadaljnja uskladitev s pravnim redom EU, vključno z gradbeništvom, rudarjenjem, kritičnimi surovinami, obrambo in jeklarsko industrijo.

EU pozdravlja dejstvo, da je Moldavija vzpostavila institucije in strategije za boj proti korupciji na področju industrije in podjetništva.

EU poziva Moldavijo, naj si še naprej prizadeva za boj proti korupciji, zlasti z vključevanjem poslovne integritete v nacionalne strategije in regionalne platforme.

Poglavje 25 – Znanost in raziskave

EU pozdravlja dejstvo, da je Moldavija na področju **politike raziskav in inovacij** v celoti vključena v vodilni okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa in je na dobri poti, da še poveča svoje sodelovanje v tem okvirnem programu. Vendar EU poziva Moldavijo, naj poveča udeležbo zasebnega sektorja v programu, zlasti inovativnih MSP.

EU pozdravlja dejstvo, da Moldavija dobro napreduje pri vključevanju v evropski raziskovalni prostor, in bi morala še naprej dejavno sodelovati v ustreznih forumih in ukrepih ERA. EU poziva Moldavijo, naj še naprej krepi svoje zmogljivosti za nadaljnje vključevanje v evropski raziskovalni prostor, vključno z vzpostavitvijo celovitega nacionalnega institucionalnega okvira z jasno razdelitvijo odgovornosti in ustreznim številom zaposlenih. EU nadalje poziva Moldavijo, naj postopoma poveča raven naložb v raziskave in inovacije, vključno s povečanim javnim financiranjem.

EU spodbuja Moldavijo, naj si še naprej prizadeva za izvajanje strategije pametne specializacije in nacionalne razvojne strategije, da bi okrepila svoj raziskovalni in inovacijski ekosistem.

EU opozarja, da bi morala Moldavija izboljšati uspešnost v okviru evropskega sistema inovacijskih kazalnikov.

EU pozdravlja dejstvo, da je Moldavija vzpostavila pravni in institucionalni okvir za **boj proti korupciji na področju raziskav in znanosti**. EU poudarja, da mora Moldavija okrepiti okvir in njegovo učinkovitost s sistematičnim zbiranjem in analizo statističnih podatkov o korupciji ter z izboljšanimi mehanizmi odkrivanja in sankcioniranja ter nadaljevati z rednim spremljanjem, da bi zagotovila učinkovito izvajanje na področju raziskav in inovacij.

Poglavje 26 – Izobraževanje in kultura

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU v zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem. EU pozdravlja dejstvo, da se Moldavija zanima za pridružitve programu Erasmus+. EU poudarja, da mora Moldavija obdržati zadosten proračun za izobraževanje v skladu s svojimi ambicijami in cilji. EU Moldavijo poziva, naj si še naprej prizadeva za zbiranje podatkov in uporabo informacijskega sistema za upravljanje izobraževanja pri oblikovanju politik, pri čemer naj zagotovi popolno interoperabilnost med izobraževalnimi podsektorji in redno javno poročanje. EU poudarja, da si mora Moldavija še naprej prizadevati, da bi zagotovila dostop do vzgoje in varstva predšolskih otrok ter njuno trajnostnost, pa tudi stalen, vključujoč in cenovno ugoden dostop do kakovostnega izobraževanja in varstva za vse otroke, tudi na podeželskih in manj pokritih območjih. EU poziva Moldavijo, naj si še naprej prizadeva za izvajanje izobraževanja na podlagi kompetenc, podpira učitelje in mentorje z ustreznimi orodji in usposabljanjem, da bi učinkovito zagotavljali visokokakovostno učenje, ter krepi digitalne spretnosti.

EU prav tako poziva Moldavijo, naj na področju visokošolskega izobraževanja v celoti izvaja ključne bolonjske zaveze ter se uskladi s tiranskim poročilom in rimskim poročilom v zvezi s socialno razsežnostjo in akademskimi vrednotami. EU opozarja, da mora Moldavija doseči zadosten napredek pri doseganju ciljev, določenih v okviru evropskega visokošolskega prostora, in vzpostaviti sistem spremljanja, ki omogoča zanesljivo sledenje tem ciljem.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU v zvezi s **poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem** ter spretnostmi za boljšo zaposljivost in vseživljenjsko učenje. EU poudarja, da mora Moldavija zagotoviti zadostna sredstva za optimizacijo sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja v skladu s potrebami trga dela ter izboljšati vključenost deklet in ranljivih skupin, vključno s krepitvijo zmogljivosti ter povečanjem števila in izboljšanjem kakovosti učiteljev na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. EU poziva Moldavijo, naj okrepi usklajevanje vseživljenjskega učenja in razširi možnosti zanj. EU tudi poziva Moldavijo, naj spodbuja uvajanje mikrodokazil in razmisli o uvedbi individualnih učnih računov. EU pozdravlja dejstvo, da je Moldavija članica evropske koalicije za vajeništva, in jo poziva, naj v okviru tega sodelovanja izvaja priporočilo Sveta iz leta 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva.

EU pozdravlja dober napredek Moldavije na področju **mladih**, pri čemer ugotavlja, da je delno usklajena z zadevnim pravnim redom EU. EU poziva Moldavijo, naj še naprej prednostno obravnava mladinsko delo in participacijo mladih ter ostane zavezana evropski agendi za mladinsko delo, kar naj bosta osrednja cilja. EU tudi poziva Moldavijo, naj zagotovi učinkovito izvajanje strateških ciljev na nacionalni in lokalni ravni.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **športa**, ter poudarja, da mora nadaljevati usklajevanje zakonodaje s pravnim redom EU na področju športa in okrepiti ukrepe za integriteto športa, vključno z ukrepi proti dopingu, dobrim upravljanjem in preprečevanjem vnaprejšnjega dogovarjanja o izidih tekem.

EU ugotavlja, da je Moldavija delno usklajena s pravnim redom EU na področju **kulture**. EU poziva Moldavijo, naj izvaja nacionalno strategijo na področju kulture in kulturne dediščine za obdobje 2025–2035. EU poziva Moldavijo, naj sprejme jasne, pregledne in učinkovite ukrepe za varstvo kulturne dediščine in boj proti nedovoljeni trgovini s kulturno dediščino ter zagotovi njihovo izvrševanje. EU poziva Moldavijo, naj kulturnim in ustvarjalnim organizacijam ter delavcem v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih še naprej zagotavlja priložnosti za sodelovanje z njihovimi kolegi v državah EU, zlasti s sodelovanjem v programu EU za podporo kulturnim in ustvarjalnim sektorjem. EU v zvezi s tem pozdravlja dejstvo, da je Moldavija podpisala sporazum o pridružitvi programu Ustvarjalna Evropa, vodilnemu programu Unije za podporo kulturnim in ustvarjalnim sektorjem, s 1. januarjem 2026, da bodo lahko moldavske organizacije iz teh sektorjev imele koristi od razpisov, objavljenih v okviru programa.

EU pozdravlja napredek Moldavije v **boju proti korupciji na področju izobraževanja, mladine, športa in kulture**, kar zadeva izvrševanje, krepitev institucionalnih zmogljivosti in prevzemanje odgovornosti v vseh sektorjih.

Poglavje 29 – Carinska unija

EU pozdravlja napredek Moldavije pri uskladitvi s pravnim redom EU na področju **carinske zakonodaje**. EU z zadovoljstvom ugotavlja, da je Moldavija pri svojem carinskem zakoniku dosegla visoko stopnjo usklajenosti s carinskim zakonikom Unije.

EU poudarja, da mora Moldavija svoj **pravni okvir** še bolj uskladiti s pravnim redom EU na tem področju. Moldavija bi morala zlasti še naprej usklajevati svojo nacionalno zakonodajo s carinskim zakonikom Unije in ustrezno sekundarno zakonodajo ter drugo carinsko zakonodajo Unije, na primer o oprostitev carin, uveljavljanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov, kulturnih dobrinah, gotovini, predhodnih sestavinah za prepovedane droge in blagu z dvojno rabo. Moldavija bi morala postopno odpraviti prehodne določbe iz moldavskega carinskega zakonika, vključno z določbami o oplemenitenju tujega blaga v prostih conah, ki se uporabljajo za družbe, ki so pred 1. januarjem 2024 v teh conah vzpostavile sedež.

Kar zadeva morebitno prihodnjo zahtevo za prehodno obdobje v zvezi s carinskim režimom za oplemenitenje neunijskega blaga v prostih conah za rezidente, ki so pred 1. januarjem 2024 v navedenih conah vzpostavili sedež, EU meni, da tako odstopanje za omejeno število družb ni potrebno glede na člen 247 carinskega zakonika Unije, ki določa postopke za ravnanje z neunijskim blagom v prostih conah, da se zagotovi učinkovit carinski nadzor. EU zato poziva Moldavijo, naj postopke za oplemenitenje blaga, ki ni iz EU, v prostih conah čim prej uskladi z določbami carinskega zakonika Unije brez izjem za določena podjetja.

EU pozdravlja zadostne **upravne in operativne zmogljivosti** Moldavije za opravljanje sedanjih carinskih nalog. Glede na vse večje odgovornosti in prihodnje obveznosti, ki izhajajo iz uporabe pravnega reda EU, EU poziva Moldavijo, naj okrepi svoje upravne in operativne zmogljivosti na področju carine, vključno s protikorupcijskim okvirom. EU pozdravlja reorganizacijo carinske službe, katere cilj je optimizirati notranjo organizacijo s centralizacijo nekaterih funkcij, kot so analiza tveganja, kontrola po prepustitvi blaga in revizija, ter izboljšati porazdelitev nalog in dolžnosti. EU poudarja, da mora Moldavija nadaljevati z avtomatizacijo carinskih postopkov ter razvojem in nadgrajevanjem carinskih informacijskih sistemov v skladu z zahtevami EU, da bi omogočila interoperabilnost z digitalnim carinskim okoljem EU. EU opozarja, da mora Moldavija nameniti zadostne finančne in človeške vire za ves trenutni in načrtovani razvoj informacijske tehnologije, vključno z viri, povezanimi s prihodnjim razvojem digitalnega carinskega okolja EU.

EU pozdravlja dejstvo, da ima Moldavija vzpostavljene protikorupcijske strukture in ukrepe za **boj proti korupciji na carinskem področju**, vendar poudarja, da je treba te ukrepe zaradi pristopa okrepiti. EU poudarja, da mora imeti Moldavija ustrezne upravne in operativne zmogljivosti ter zagotoviti integriteto carinske uprave, imeti pa mora tudi potrebno infrastrukturo v svojih osrednjih in lokalnih carinskih uradih za izvajanje in izvrševanje svoje carinske zakonodaje ter učinkovito spremljanje in nadzor čezmejnega gibanja.

EU poudarja, da je pomembno okrepiti sodelovanje z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF) in državami članicami EU pri odkrivanju in preiskovanju domnevnih čezmejnih carinskih goljufij in drugih nezakonitih dejavnosti ter boju proti njim.

* * *

EU glede na trenutno stanje pripravljenosti Moldavije in pod pogojem, da bo država izpolnila vmesna merila v zvezi s sklopom 1, ugotavlja, da se bodo lahko pod pogojem, da se bo država še naprej uspešno prilagajala pravnemu redu EU iz naslednjih poglavij in ga tudi izvajala ter brez poseganja v kakršne koli dodatne pogoje, določene v nadaljnjih merilih, opredeljenih za sklop 3, ta poglavja začasno zaprla šele, ko se bo EU strinjala, da so izpolnjena naslednja merila:

Poglavje 10 – Digitalna preobrazba in mediji

- Moldavija je napredovala pri uskladitvi s pravnim redom EU na področju elektronskih komunikacij, vključno z določbami o neodvisnosti nacionalnega regulativnega organa, digitalnih storitvah in trgih, digitalnem zaupanju in kibernetiki varnosti, podatkih, polprevodnikov, umetni inteligenci in avdiovizualnih medijskih storitvah.
- Moldavija je dokazala, da ima zadostne upravne zmogljivosti za izvrševanje nacionalne zakonodaje, usklajene s pravnim redom EU na področju elektronskih komunikacij, digitalnih storitev in trgov, digitalnega zaupanja in kibernetike varnosti, podatkov, polprevodnikov, umetne inteligence in avdiovizualnih medijskih storitev. Moldavija do pristopa zagotovi popolno skladnost z zahtevami pravnega reda na področju medijev, da bi zagotovila svobodo in pluralnost medijev. Moldavija do pristopa zagotovi tudi popolno neodvisnost zadevnih nacionalnih regulativnih organov.

Poglavje 16 – Obdavčitev

- Moldavija je napredovala pri uskladitvi s pravnim redom EU na področjih, ki zahtevajo nadaljnje usklajevanje, zlasti pri neposredni in posredni obdavčitvi, vključno z DDV, trošarinah, obdavčitvi avtomobilov in upravnem sodelovanju na področju obdavčitve. To vključuje sprejetje in izvajanje časovnega okvira za postopno uskladitev s pravili EU na področju DDV in trošarin za energente, alkohol in alkoholne pijače ter tobačne izdelke, da se zagotovi uskladitev s področjem uporabe, oprostitvami in najnižjimi stopnjami. To vključuje tudi sprejetje in izvajanje pravil o izmenjavi informacij, preprečevanju zlorab in obdavčitvi podjetij.
- Moldavija je dokazala, da ima zadostne upravne zmogljivosti z visokimi standardi integritete v davčni upravi, pa tudi potrebno infrastrukturo na osrednji in lokalni ravni za izvajanje in izvrševanje davčne zakonodaje ter zagotovitev učinkovitega pobiranja davkov in stalnih prizadevanj za boj proti korupciji v davčni upravi. Moldavija je dokazala, da imata centralni urad za zvezo in centralni trošarinski urad za zvezo vzpostavljene primerne strukture in ureditve za zagotovitev, da bosta ob pristopu imela dovolj osebja in bosta operativna.
- Moldavija je dosegla zadosten napredek pri razvoju podpornih sistemov informacijske tehnologije za davčno upravo, vključno s tistimi, ki zadevajo medsebojno povezanost in interoperabilnost z ustreznimi sistemi EU – med drugim s tistimi za upravljanje DDV in trošarin –, ter pri vzpostavljanju informacijskih sistemov, ki so potrebni za upravno davčno sodelovanje in izmenjavo informacij na področju neposredne obdavčitve.

Poglavje 17 – Ekonomska in monetarna politika

- Moldavija je svoj pravni okvir uskladila s pravnim redom EU, da bi zagotovila popolno neodvisnost centralne banke ter prepoved monetarnega financiranja javnega sektorja in privilegiranega dostopa ter omogočila vključitev centralne banke v Evropski sistem centralnih bank.
- Moldavija je svoj pravni okvir uskladila z zahtevami EU za nacionalne proračunske okvire.

Poglavje 19 – Socialna politika in zaposlovanje

- Moldavija je svojo zakonodajo na področju delovnega prava ter zdravja in varnosti pri delu uskladila s pravnim redom EU ter dokazala, da bodo do pristopa vzpostavljene ustrezne upravne strukture in izvršilne zmogljivosti za pravilno izvajanje pravnega reda EU na področju delovnega prava ter zdravja in varnosti pri delu, zlasti s krepitvijo sistema inšpekcije dela.
- Moldavija se je uskladila s pravnim redom EU na področju socialne zaščite in vključevanja ter nediskriminacije in enakega obravnavanja žensk in moških pri zaposlovanju in socialni politiki, hkrati pa dokazala, da bodo do pristopa vzpostavljene zadostne upravne strukture ter upravne in izvršilne zmogljivosti.
- Moldavija je dokazala, da ima zadostno zmogljivost za zagotovitev učinkovitega izvajanja in izvrševanja zakonodaje in političnega okvira na področju zaposlovanja in socialne politike, vključno z zmogljivostmi načrtovanja in operativnimi zmogljivostmi, za spodbujanje učinkovitega socialnega dialoga, pa tudi za zagotovitev zmogljivosti za prihodnje upravljanje Evropskega socialnega sklada.

Poglavje 20 – Podjetniška in industrijska politika

- Moldavija je vzpostavila in začela izvajati celovito industrijsko strategijo, skladno z ustreznimi politikami EU.
- Moldavija je dokazala, da ima zadostne upravne zmogljivosti in raven usklajevanja med zadevnimi ministrstvi in agencijami.

Poglavje 25 – Znanost in raziskave

- Moldavija je dokazala, da ima potrebne izvedbene zmogljivosti za zagotovitev povečanja naložb v raziskave in znanost, zlasti javno financiranje.
- Moldavija je dokazala, da je vzpostavila strukture za krepitev raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov, vključno z izvajanjem strategije „Smart Moldova“ za obdobje 2024–2027, ter ukrepe za izboljšanje sodelovanja med zasebnim in javnim sektorjem na področju raziskav in inovacij.
- Moldavija izvaja nacionalni program za raziskave in inovacije za obdobje 2024–2027, zlasti za podporo nadaljnjemu vključevanju v evropski raziskovalni prostor.

Poglavje 26 – Izobraževanje in kultura

- Moldavija je dokazala, da je vzpostavila potreben institucionalni in politični okvir, ustrezno proračunsko načrtovanje in protikorupcijske ukrepe, katerih namen je izpolnitev ciljev politike EU na področju izobraževanja in usposabljanja, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, mladimi, športom in kulturo. To vključuje ukrepe za odpravo vrzeli glede na cilje, določene v okviru evropskega izobraževalnega prostora, in postopno vzpostavitev zanesljivega in interoperabilnega sistema spremljanja za sledenje rezultatov v vseh izobraževalnih podsektorjih.

Poglavje 29 – Carinska unija

- Moldavija napreduje pri uskladitvi na področjih, ki zahtevajo nadaljnje usklajevanje, zlasti s carinskim zakonikom Unije in ustrezno sekundarno zakonodajo ter drugo carinsko zakonodajo Unije, na primer o oprostitvah carin ter o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov, kulturnih dobrinah, gotovini, predhodnih sestavinah za prepovedane droge in blagu z dvojno rabo.
- Moldavija je dokazala, da ima zadostne upravne in operativne zmogljivosti z visokimi standardi integritete in zmogljivosti v davčni upravi, pa tudi potrebno infrastrukturo v osrednjih, regionalnih in lokalnih carinskih uradih za izvajanje in izvrševanje svoje carinske zakonodaje, učinkovito nadzorovanje in spremljanje čezmejnih gibanj ter zagotavljanje stalnih prizadevanj za boj proti korupciji v carinskem sektorju.
- Moldavija je dokazala zadosten napredek pri pripravi in razvoju digitalnih carinskih sistemov, potrebnih za izvajanje carinskega zakonika Unije in druge carinske zakonodaje Unije, in sicer s pripravo in sprejetjem nacionalne strategije na področju informacijske tehnologije in izvedbenega načrta za carino ter z zagotavljanjem potrebnih proračunskih in človeških virov, ki omogočajo razvoj teh digitalnih carinskih sistemov in njihovo interoperabilnost z digitalnim carinskim okoljem EU.

* *

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom EU in ustreznimi evropskimi standardi ter njihovem izvajanju se bo nadaljevalo med pogajanj. EU poudarja, da bo posebno pozornost namenila spremljanju vseh navedenih posameznih zadev, da bi zagotovili upravno zmogljivost Moldavije, njeno zmogljivost za dokončno uskladitev s pravnim redom EU na vseh področjih iz tega sklopa ter nadaljnji napredek pri njegovem izvajanju in uveljavljanju. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med tem in drugimi pogajalskimi sklopi. Končna ocena skladnosti zakonodaje Moldavije s pravnim redom EU in ustreznimi evropskimi standardi ter sposobnosti te države za izvajanje bo možna šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Moldavijo, naj Pridružitvenemu svetu poleg vseh informacij, ki jih EU lahko zahteva za pogajanja o tem sklopu in ki jih je treba predložiti konferenci, redno pošilja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda EU.

Glede na navedeno bo morala konferenca ponovno obravnavati ta sklop, ko bo primerno.

EU tudi opozarja, da utegnejo biti med 7. oktobrom 2026 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda EU.